

НАУЧЕНЕ ЛЕКЦИЈЕ

СЕСИЈА II: СИГУРНОСТ СНАБДЕВАЊА ЕНЕРГИЈОМ – У ПОТРАЗИ ЗА РЕШЕЊЕМ

Даме и господо,

На првом месту бих желео да се захвалим госпођи Ђинђић Ћосић на сјајном вођењу сесије. Желео бих да као уходан тим и наредних година успешно сарађујемо.

Чули смо због чега је важно говорити о сигурности снабдевања и због чега је битно константно изналазити решења која ће обезбедити сигурност снабдевања у периоду који није тако глобално повољан за сектор енергетике. Свако од учесника сесије дао је значајан допринос сагледавању овог решења са аспекта организација и тема о којима је говорио.

Господин *Coop* је говорио о будућој модернизацији Уговора о Енергетској повељи. Он је представио основне недостатке Уговора о Енергетској повељи, предлоге за побољшање постојећег механизма као и сложеност процедуре за измену Уговора о Енергетској повељи. Не бих се сложио господине *Coop* да је измена Уговора о енергетској повељи потребна због њене модернизације, она је потребна како би Уговор о енергетској повељи одговорио изазовима нових ситуација у праву енергетике и како би на крају био значајна карика у гарантовању сигурности снабдевања.

Чули смо од госпође *Butenko* каква је улога ENTSO-E, правце његовог развоја као и тренутне изазове са којима се ово тело суочава. Видели смо и значај повезивања оператора преносног система електричне енергије на европском континенту и кључне погодности које произлазе из оваквог умрежавања. Дозволићете ми госпођо *Butenko* да будем идеалиста по овом питању, и да замислим све светске операторе преносног система електричне енергије удружене у глобалну верзију ENTSO-E. На овај начин моћи ћемо да имамо пуну контролу кретања електричне енергије у преносном систему на глобалном нивоу, што ће свакако имати позитивне ефекте на сигурност снабдевања електричном енергијом.

Господин *Elskamp* говорио је о настанку *Synchronous Area Framework Agreement (SAFA)* и регулативи која је претходила доношењу овог Споразума. Када је говорио о структури самог Споразума, истакао је неколико активности које могу имати директан ефекат на обезбеђење сигурности снабдевања електричном енергијом: координисано оперативно планирање и размена података. Овакав и слични Споразуми су свакако у функцији стварања што идеалнијег система који ће помоћи превазилажењу како постојеће тако и будућих енергетских криза.

Презентација госпође *Karova* се бавила мерама које предузима Енергетска заједница у актуелној енергетској кризи. Представљене су актуелне мере у области електричне енергије и природног гаса које је предузела Европска Унија како би одговорила на енергетске изазове са којим се суочава у сложеним геополитичким околностима. Иако Европска Унија последњих месеци чини значајне напоре у превазилажењу енергетске кризе и обезбеђивању у крајњем случају сигурности снабдевања енергентима, тешко је

реаговати ефикасно јер се ситуација мења из дана у дан, ма колико и сам Секретаријат Енергетске Заједнице давао све од себе да допринесе ублажавању последица кризе.

Стога би моја порука на крају сесије била да се мора много радити на обезбеђивању сигурности снабдевања енергената на европском континенту, бити ефикасан, флексибилан и константно мислити изван постављених задатих оквира.

Хвала вам свима!

Припремио Милош Кузман